

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ЗА РАХУНОК АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Реалізація інноваційної моделі економічного розвитку України вимагає вживання заходів з економічного стимулювання інвестування у виробництво промислових підприємств, що займаються розробкою і упровадженням інноваційних проектів.

Досвід провідних країн світу свідчить, що державна інноваційна політика спрямована, насамперед, на створення сприятливого економічного клімату для здійснення інноваційних процесів, її основною метою є поєднання наукових досягнень і завдань виробництва. Розглянемо в загальних рисах основні тенденції державної інноваційної політики провідних країн світу.

Механізм державного управління інноваційною діяльністю у США ґрунтується на комплексному використанні як інструментів прямого впливу шляхом розподілу коштів бюджету на конкурсних засадах, так і опосередкованого – регулювання кредитних відносин, податкове стимулювання, застосування прискореної амортизації, стимулювання розвитку лізингу тощо. Основним напрямом створення сприятливого інвестиційного клімату в процесі реалізації державної інноваційної політики є стимулювання фінансування наукових та науково-технічних робіт (ННТР) у приватному секторі.

Інноваційна політика Японії передбачає активне втручання держави у вирішення науково-технічних завдань різного роду та масштабу. Японський уряд залучає до участі у пріоритетних проектах приватні компанії, шляхом початкового фінансування найбільш ризикованих для приватного бізнесу ННТР. У Японії застосовується практика горизонтального трансферту, за яким держава безоплатно передає потужним приватним компаніям результати ННТР, що виконані за державні кошти, таким чином приватні підприємства заощаджують власні фінансові ресурси для подальшого оновлення виробництва.

У сучасних умовах піднесення світової економіки дедалі більшого значення набуває розвиток малого бізнесу, що спеціалізується на різних стадіях інноваційного циклу. Наслідком цього є виникнення таких нових організаційних структур інноваційної сфери, як науково-технічні інкубатори, технопарки, технополіси, венчурні фонди та венчурні фірми.

У світі в галузі трансферу технологій, як і взагалі у міжнародному економічному співробітництві, активно розвиваються процеси глобалізації, а також регіоналізації. Найпоширенішими комерційними формами трансферу технологій є патентно-ліцензійна торгівля правами на об'єкти промислової власності, лізинг техніки, що втілює нову технологію, експортно-імпорتنі операції щодо товарів і послуг, виготовлених за новими технологіями.

Дослідження трансферу технологій до України на основі ліцензійних угод вказує, що майже всі ліцензійні технології не відносилися до останніх досягнень у науково-технологічній сфері й поступали до України в середньому з десятирічним запізненням. Варто зазначити, що економічні умови в Україні не сприяють належній інтенсивності технологічних змін. Висока інфляція, зміна інституційного середовища, невдала промислова політика, не прогнозована політична ситуація призвели до того, що багато інноваційних проєктів припинили існування.

У нашій країні з метою активізації інноваційної діяльності варто розробити й реалізувати систему заходів, спрямованих на посилення інтересу приватного капіталу до вкладання коштів у інноваційну діяльність. Перспективними у цьому сенсі є інституційні інвестори, інвестиційні фонди й компанії, а також комерційні банки. Треба розробити систему заходів, які б давали змогу ефективно регулювати на законодавчому рівні права на інтелектуальну власність. Питання дотримання патентного та авторського прав є ключовими, оскільки це зменшить потенційні ризики втрат прибутку, а отже, підвищить інтерес інвесторів до фінансування НДДКР. Треба розширити інфраструктуру інноваційного ринку (створити технопарки, технополіси, кластери, бізнес-інкубатори, наукові центри, торговельні інноваційні біржі, використання можливостей малого та середнього бізнесу), зробити більш дешевими ліцензії на виробництво і використання інноваційного продукту, впровадити податкові пільги та дотації на інвестиції в інновації.

Практична реалізація визначених напрямів, з урахуванням аналізу шляхів стимулювання інноваційної та інвестиційної активності у провідних країнах світу, сприятиме підвищенню інвестиційно-інноваційної активності суб'єктів господарювання, вдосконаленню механізмів фінансування інноваційного розвитку підприємств України, а отже, і конкурентоспроможності країни на світовому ринку.